

Ο Γιάννης Παπαφίγκος για τον κατάλογο της έκθεσης "Δωμάτια-Ένοικοι-Ανοίγματα", 2010

Τεχνοκριτικό κείμενο με αφορμή την έκθεση

«Δωμάτια- Ένοικοι-Ανοίγματα»

Η μακρόχρονη και δημιουργική παρουσία της Ηρώς Νικοπούλου στα εικαστικά δρώμενα, έχει συμβάλλει στη διαμόρφωση μιας καλλιτεχνικής προσωπικότητας ώριμης, με ιδιαίτερο λεξιλόγιο και δικό της κόσμο. Ένα κόσμο που τον χαρακτηρίζει ισχυρό συγκινησιακό και υπαρξιακό βίωμα. Με μια άρτια τεχνική, που ξέρει να αποκαλύπτει τη σοφία της, απέδειξε ότι μπορεί να μεταφράζει τα συναισθήματά της σε ζωγραφικές εικόνες, που εμβαθύνουν προβληματισμούς και εντείνουν το νοητικό τους περιεχόμενο.

Στην παρούσα ενότητα έργων η ζωγράφος πέρα από το σαφή ανθρωποκεντρικό της προσανατολισμό, εστιάζει την καλλιτεχνική της ευαισθησία ειδικότερα στην περίοδο της παιδικής ηλικίας, καθώς μέσα από σαφείς μετωνυμικές αναφορές, υποδηλώνεται μια παραβιασμένη και καταπιεσμένη παιδικότητα. Εκφραστικά μνημεία της ύπαρξης στέκουν με σοβαρότητα, αυστηρότητα, συχνά με γλυκόπικρο μειδίαμα, ενώ παρουσιάζονται ως καθρέφτης του εσωτερικού, του μύχιου ψυχισμού τους.

Αποδίδει τις συγκεκριμένες ανθρώπινες μορφές υψομετρικά, τις εντάσσει σε σωστά οργανωμένους και δομημένους κλειστοφοβικούς εσωτερικούς χώρους, που προεκτείνουν την ψυχογραφική τους απόδοση, στριμωγμένες συνήθως στις γωνίες, φανερώνοντας έτσι τον εγκλωβισμό που αυτές έχουν υποστεί. Οπότε αυτόματα, σαν αντίδραση δημιουργείται η επιθυμία της απόδρασης. Εδώ η καλλιτέχνη τους παρέχει αυτή τη δυνατότητα με ποικίλλα μέσα, μόνο που αυτά κρίνονται ατελέσφορα όσον αφορά την επίτευξη του στόχου τους (πολύ μικροί φεγγίτες, υπέρμετρα υψηλοί τοίχοι σε σχέση με τη σωματική τους διάπλαση, στενές πόρτες)· έτσι η δυνατότητα διαφυγής φαντάζει ανέφικτη. Διαφαίνεται επιπρόσθετα η επιθυμία της δημιουργού - προσδίδοντας αλληγορικές και πνευματικές διαστάσεις στο έργο της - να εκληφθεί η ανάγκη φυγής τους σαν μια ευκαιρία για γνώση, μάθηση, ανακάλυψη.

Με το έργο της από τη χαοτική συσσώρευση και διάχυση ασυμβίβαστων εικόνων, συμβόλων, ειδώλων απουσών μορφών και αμφισημιών, που λογικά συγκρούονται μεταξύ τους, επιτυγχάνει με απρόσμενο τρόπο να μεταλαμπαδεύσει την ενέργεια της σύγκρουσης, χωρίς να εξουδετερώνονται οι αμφίρροπες δυνάμεις που την παράγουν. Ακόμη κι αν προκαλείται η παρέμβαση του θεατή στην αφομοίωση του προσφερόμενου υλικού, στην ουσία δεν προκαλεί την ψευδαίσθηση της εικαστικής υπόστασης του υποκειμένου, όσο στη δημιουργία της πεποίθησης ότι στην τέχνη - όπως και στη ζωή - πάντα λειτουργεί ένα οριακό σημείο όπου εξισορροπεί το τετελεσμένο με το ατελές. Με άλλα λόγια η στενή επαφή με το έργο δεν επιφέρει την απόλυτη κατάρριψη του οριακού σημείου όπου η τέχνη πρέπει και μπορεί να συνεχίσει να υφίσταται. Καταρρίπτονται και σωστά τα όρια που διαμελίζουν την υψηλή από τη χαμηλή τέχνη, το <<μοναχικό>> κόσμο του καλλιτέχνη από τη σύγχυση της καθημερινής ζωής, το εκλεκτικό από το μαζικό.

Το μεγάλο όμως στοίχημα της ζωγράφου, όπως διαπιστώνεται από τα έργα, παίζεται γύρω από τη λειτουργία του φωτός. Αυτό μετουσιώνει το χρώμα και το χώρο, μετατρέποντας κυρίως την ανθρώπινη μορφή σε αυτόφωτο ημιδιάφανο είδωλο, που ακτινοβολεί σαν οπτασία. Αυτή που υπαγορεύει και επιτάσσει, πλήθος εσωτερικευμένων δονήσεων, που αναδύονται στη ζωγραφική επιφάνεια με όλη τη φαντασμαγορική τους μεγαλοπρέπεια, γεφ-

υρώνοντας τους αρχαίους κλασσικούς τρόπους έκφρασης με την καθημερινότητα.

Το προσχέδιο είναι σημαντικό στοιχείο στη δουλειά της, αφού εξυπηρετεί την ανάπτυξη της σύνθεσης. Δουλεύει συνήθως με πινέλο, ενώ προτιμά τα λάδια και ακρυλικά. Οι πολλαπλές επιστρώσεις του υλικού αποκαλύπτουν μια ματιέρα πλούσια σε υφή και πυκνότητα, ενώ η χειρονομιακή της γραφή, αποτυπώνει συνήθως πρώτα τα σκοτεινά σημεία της ζωγραφικής επιφάνειας, ενώ τα φωτεινά έπονται. Η ευρηματική και δεξιοτεχνική χρήση της φωτοσκίασης διευκολύνει την ανάγλυφη ανάδειξη των μορφών.

Η ζωγραφική της Ηρώς Νικοπούλου διακρίνεται για την πειραματική της διάθεση, τη διαισθητική της προσέγγιση σε συνδυασμό με το διφορούμενο και το αινιγματικό. Η πρότασή της πρωτότυπη, ενδοσκοπική και αυθεντική, στηρίζεται τόσο στην αξιοπιστία της φόρμας όσο και στην αλήθεια της ιδέας.

Γιάννης Κ. Παπαφίγκος

Κριτικός τέχνης - Μέλος της Α.Ι.Σ.Α